

Olasz szociológusok Szegeden

Az MTA Szociológiai Kutató Intézete meghívására hétfőn olasz szociológusdelegáció érkezett Magyarországra. A delegáció ötnapos magyarországi tartózkodása során Budapest és Szegeden több alkalommal találkozik a magyar szociológusokkal. Kölcsönösen tájékoztatják egymást a család- és faluszociológiai kutatások helyzetéről. Az előbbi témakörben hétfőn és kedden Budapesten folytattak megbeszéléseket.

Az MTA szegedi Szociológiai Kutató Csoportja vendégeként tegnap Szegedre érkezett Achille Ardigo, Filippo Barbano, Bernardo Bernardi, Giampaolo Catelli, Paolo Guidicini és Elena Stagni bolognai és torinói professzorok a mai napon tanulmányi kiránduláson ismerkednek megyné saját települési struktúrájával, Zákányszéken és Balástyán községi vezetőkkel találkoznak, látogatást tesznek a balástyai Móra Ferenc Termelőszövetkezetben, este pedig a helyi értelmiségi klub vendégei lesznek.

Pénteken reggel dr. Komó-

csin Mihály, a megyei tanács elnöke fogadja az olasz delegációt, délután pedig az MTA szegedi központjában budapesti és szegedi szociológusokkal és társadalomkutatókkal közös munkaülésen vesznek részt.

Előkészületek a VIT-re

Száz VIT-útlevelel még kitöltetlen a névnek hagyott hely — gazdái a „10x10 a X.-re” elnevezésű rádiós, televíziós vetélkedő nyertesei lesznek —, a X. berlini világifjúsági találkozóra utazó magyar delegáció további 600 tagját azonban már kiválasztották. A mérce igen magas volt: a fővárosi, megyei KISZ-bizottságok, a helyi KISZ-szervezetek olyan fiatalokat jelöltek, akik kitűntek munkájukkal, például adóan helytálltak gyárakban, üzemükben vagy iskolájukban, s politikai, mozgalmi, társadalmi munkájuk is pél-

Rendfelszedő-önrakodó

A Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalatnál továbbfejlesztették az osztrák Steyr Művekkel kooperációban gyártott rendfelszedő-önrakodó mezőgazdasági pótkocsit: teljesítményét csaknem a duplájára növelték, s így mintegy öt perc alatt 30 köbméter rendre vágott szalasz takarmányt rak fel önmagára, közvetlen emberi beavatkozás nélkül. Az idén ezret adnak át a hazai mezőgazdaságnak.

dás; életük, munkájuk a biztosíték, hogy méltóan képviselik majd a KISZ 800 000-es tagságát, az egész magyar ifjúságot, s szűkebb hazájukat, munkahelyüket, a gyárakat, a termelőszövetkezeti közös gazdaságokat, az egyetemeket, az iskolákat.

A világifjúsági találkozóra azonban nemcsak az utazó hétszáz, hanem az egész magyar ifjúság is készül. A VIT magyar nemzeti előkészítő bizottsága felhívással fordult az új nemzedékhez: tömegpolitikai akciókkal, kulturális és sportrendezvényekkel tegyenek hitet a VIT-mozgalom eszméi, a béke, a barátság és az antiimperialista szolidaritás mellett. Az elmúlt hetekben már sok száz ilyen rendezvény zajlott le országsszerte, a KISZ különös gondot fordított arra, hogy a magyar fiatalok még jobban megismerjék a VIT házigazdáját, a Német Demokratikus Köztársaságot. Július 13-tól 15-ig kis VIT-et rendeznek Szombathelyen, Szekszárdon és Pakson. Ezeknek a hazai találkozóknak a programja megfelel a berlini VIT programjának, s hogy a kis VIT valósághú legyen, meghívott kaptak a találkozóra a hazánkban tanuló külföldi diákok is. Gazdag kulturális, politikai és sportprogrammal tartanak kis VIT-et július 27-e és 30-a között a szegedi fiatalok, s a környékbeliek augusztus 3-a és 5-e között a Szelidi-tónál.

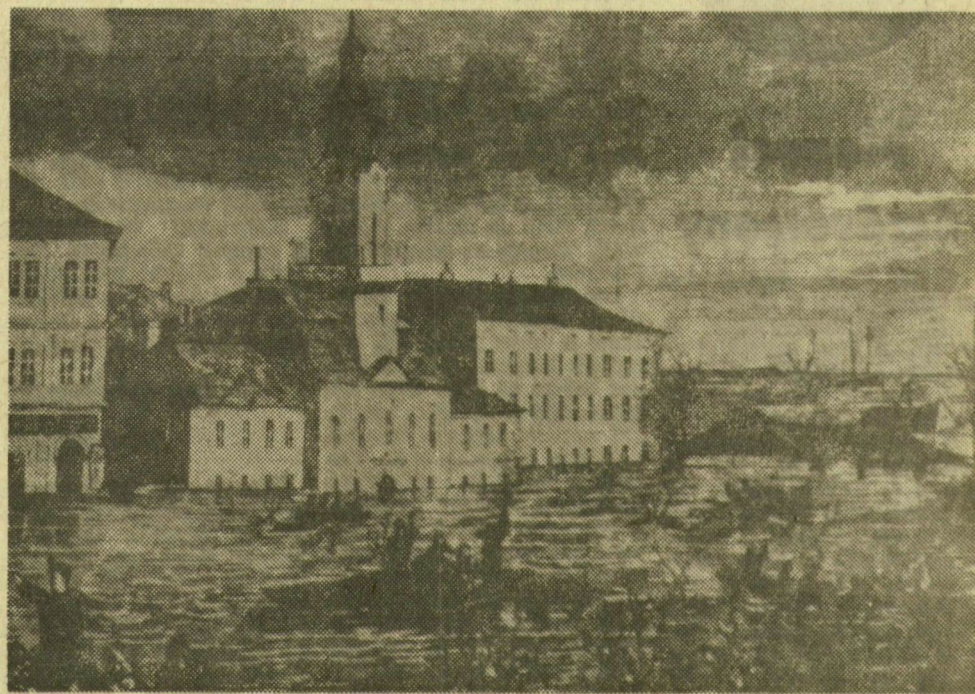
A berlini találkozóra készülve, tovább fokozódott a magyar fiatalok szolidaritási mozgalma: sok-sok forint gyűlt már össze az „Egy napot a VIT-ért, a szolidaritásért” társadalmi munkaakció csekkzámláján. Az összegyűlt pénzzel a tőkés- és fejlődő országok nehéz helyzetben levő, haladó ifjúsági szervezeteit, a nemzeti felszabadító mozgalmak fiataljait segítik. Hozzájárulnak ahhoz, hogy képviselők is minél nagyobb számban lehessenek ott Berlinben. (MTI)

Virágban a gesztenyeligetek

Virágba borultak Nyugat-Dunántúl nagy szelidgesztenye-ligetei. A több ezer fariást beborították a hosszú fűrtű virágok. A szakemberek jó gesztenyermésre számítanak. Középhegylán, ahol gyakoriak a 400-500 éves fák, már a fiatal

A rakpart regénye

Bűnök leleplezése

A „fekete szerda” utáni hajnal. Egykorú felvétel.

Magyar, német és francia nyelvű emlékiratában Szeged a vádaskodó Herrich fejére olvasta ország-világ előtt a való tényeket. A többi között szól az emlékirat a felső Tisza mentén egyes nagybirtokok érdekét szolgáló műveletekről és „az alsó Tisza völgyén lakó érdekelt-ség aránytalan terhei”-ről. „Herrich Károly úr... maga is elősmeri, hogy a szabályozásnál a leggorombább technikai hibák lettek elkövetve, sőt az egész művelétnél tulajdonképpen nem is technikai vezérelvek voltak irányadók, hanem a nyereség kérdése”.

S itt látott napvilágot annak a bűnök leleplezése is, amelynek elkövetésében Herrich közrejtájt: a Pallavicini birtokok védelmében a város terhére. A Tisza-szabályozásban a Bach-rendszer alatt is mindenható szava volt Herrichnek, akinek hovatartozását nem illette kétség. Kossuth szavára, hogy „Szegednek népe, nemzetem büszkesége”, még élénken emlékezett a rebellis, de megtörtetett város, amikor „a percorsa-szegedi társulattal való bonyolult viszonyaink rendezésére Budapestén a minisztériumban ellenfelünkkel, Pallavicini örgróffal alkudoztunk, küldöttségünk mást már nem is kért az akkori miniszter úrtól, csak azt, hogy Szeged város ügyeit ne referáltassa, s ne intéztesse el halalos ellenségével, Herrich Károly miniszteri tanácsos úrral...”.

A cáfolat arra is kitér, hogy a Maros nélkül is magas vízhozama volt a Tiszának, s a két folyó összekapcsolása, együtthatalma híján is bekövetkezett volna a katasztrófa. 1855-ben, a vasúti híd építése előtt makacsul ragaszkodott a város a két-száz öles tágasabb ártéri átéréshez, de „konokul ellenkeztek azt a Tisza-szabályozás emberei”, úgyszintén az 50 öles hidat is, ha azt az elvezetésre szánt Maroson kellett volna megépíteni. Herrich is állította, hogy a Maros duzzasztó hatása Csongrádig hat a Tiszán, te-

hát a torok nem messzi le-vitele a várostól nem enyhített volna a veszedelmen. A vasúti híd megépítése után pedig, amikor a szűk átérés visszafogta a vizeket, a város aggodalmára „Herrich azt mondta, hogy Szegednél elég a mederbőség”. Akkor pedig „vezessék le a Marost” — érvelt a város, de az már süket fülekre talált.

A szegedi kezdeményezések elbuktatóját joggal nevezte a korabeli közszej hazafülszónak, nem szólva arról, hogy Herrich apósa, De-yák Ignác, mint vállalkozó, a percorsai töltésből és korrupt vállalkozásaiból megszede magát, és kitudódott visszaélései miatt eltávolították a Tisza-szabályozási munkáktól. Kidobták az ajtón, de visszajött az ablakon nevet változtatva és társvalalkozóval, hogy ott kezdje, ahol abbahagyta. Tisza Kálmán miniszterelnökről, valamint közmunka- és közlekedésügyi miniszteréről, Péchy Tamásról is lesztek a keresztyvet. Az ellenzéki képviselők mindkettőjüket a vádlottak padjára ültetni kövölték, mint legfőbb felelősöket, akik a Tisza-szabályozás rendszerében feladták Széchenyi István vízügyi programját és Vásárhelyi Pál műszaki alapelveit, amelyeknek jegyében történt pedig

az első kapavágás 1846-ban Tiszadobnál.

A vádaskodásával nagy szem előtt levő Herrich és Péchy ment a helyéről, Tisza Kálmán pedig kifogta a szelet a vitorlából azzal, hogy királyi biztosként testvért vezérelte ki Szeged újjáépítésének vezetésére. Az urak végülis megbékéltek, mert a bajok hánytorgatásánál fontosabb volt a város feltámasztása. A vizályokon való felülemelkedésre intett Kossuth március 22-én kelt levele is Szeged ügyében, hogy „... e nagy nemzeti szerencsétlenség nagy nemzeti ügye minden oldalon a pártérdeknek itt ingerlő, amott a szabad meggyőződés feszélyező körén nemcsak kívül, de végtelen magosan felállónak tekintessék”. Jövendőlése, hogy Szegedet Szeged népe támaszthatja fel, hogy „A vízgyógyás helyébe kövárost kell építenie”, — beteljesült olyan összefogással, amely addig példa nélkül állt. A későbbi krónikás, Kulinyi Zsigmond 22 évvel a nagy víz után megjelent „Szeged új kora” című könyvében, viszonylag frissen az események után, csak megközelítően tud tájékozódást adni az építkezések üteméről.

Lődi Ferenc

Érdekeltség az üzemi munkaszervezésben

Az OKISZ elnökségének ajánlása a szövetkezeteknek

Az üzemi és munkaszervezés fejlesztését szolgáló új fajta érdekeltiségi rendszer megteremtésére ajánlással fordult a közelmúltban az ipari szövetkezetekhez az OKISZ elnöksége. Ebben rámutatott arra, hogy a szövetkezetek belső rendjének, szervezetszervezésének korszerűsítése — számba véve az erőforrások korlátozottságát — különös fontosságú feladat. Eppen ezért az elnökség szükségesnek tartja, hogy a szövetkezetek a kitüntetések, jutalmazások odaítélésénél előnyben részesítsék azokat a dolgozókat, akik a legfőbb betették az üzemi, illetve munkaszervezés fejlesztéséért. A szervező tevékenység színvonalának javítását az elnökség maga is támogatni kívánja egyebek között azzal, hogy a „Kiváló Szövetkezet” címre történő felterjesztés során a jövőben ki-

emelten kezeli azokat a kollektívákat, amelyek e téren jelentős eredményeket tudtak elérni. Az elnökség ajánlásában a szervezési eredmények elbírálásának mércejeül az éves szinten realizált — utóalkalmazottak belső rendjének, szervezetszervezésének korszerűsítése — megakarítását jelölte meg, amelynek egy részét — az elnökség megítélése szerint — gondos differenciálással a szervezésben közvetlenül részt vevő dolgozók számára célszerű biztosítani. Az előre meghatározott összeg kifizetését azonban csak abban az esetben tartja helyénvalónak, ha az intézkedést bevezették, s az új módszereket meghatározott időn át alkalmazták is. Az ajánlás megjelölt néhány olyan módszert is, amelyek révén várhatóan növelni lehet az anyagi érdekeltiség hatékonyságát.

A krokodil sem bírja

Nincs még egy éve, hogy fölavatták a kitűnő Bartók Béla téri játszóteret, amelynek az első időben mindenki csodájára járt. Bele is került néhány milliójába a városnak, de senki sem sópáncsolt ezen, mondván, hogy éveket tel, amíg különböző társadalmi szerveknek, tanácsadóknak, az ifjúság szószólóinak kérése teljesült, mert éppen volt rá pénz. A labdatéren vígan rugdosták a gyerekek a bőrt vagy a gumit, s már a látvány is megértte, hogy megvalósult a nagyvonalú terv.

A nagy örömben kevesen figyeltek föl arra a hírre, melyet távoli hírlíróknak röptett világáig, hogy Amerikában orángutánok bevonásával próbálják ki az utcai szemégyűjtőket: ha e közhasználatú tárgyak kibírják az állatok rúgásait, csavarásait, harapásait, körmöléseit, akkor nyugodtan kitéhetik az emberek közé is. Tán jót tett volna a szegedi játszótérnek is, ha idejekorán — amíg lehet kapni — beszerzett volna a város néhány orángutánt, s így valamelyes képet kapott volna arról: milyen lesz fél év múltán egy játszóter?

A Bartók Béla téren egészen ez ideig bírta némely játékszer, a stabilnak tűnő krokodilhinta is kitartott novembertől júniusig. Egészen addig, amíg valamelyik éjjel — a gyerekkoron túl levő, ám abba ismét belefeledkező — néhány felnőtt megpróbálta: miként lehetne tönkretenni. Sikert. Csakúgy, mint régebben a Somogyi Béla utcai játszótéren a gyerekek kedvenceként emlegetett többszemélyes hintát, csakúgy, mint egy sakkasztalt a Móra-parkban. Az utóbbiakhoz valószínűleg vésőt is használtak, mert másképpen pontosan nem siker-

rült volna a sötét kockákat eltüntetni egy-egy sarkból.

Az ősszel mosolyogva nyugtatta meg az újságíró a tervező, hogy a labdapályák köré igen erős hálókat szerelnek, mert lehet, hogy nemcsak a tízévesek, de a tizenhat-tizenévesek is lejárnak focizni. Arra azonban senki sem számított, hogy vasárnaponként felnőttek csapata számúzi a pályáról a gyerekeket, kipróbálva, ki tud nagyobb svasztani a labdába. Nem csoda hát, hogy nemcsak a krokodil bizonyult gyengének, hanem a drótháló is. Keserűen emlegetve azokat az idöket, amikor még nem az számít, hogy ki tudja hamarabb szétrúgni a labdát, hanem az, hogy ki bírja ügyesebben vele.

Könnyű lenne, ha mindent kulcsra lehetne zární. Játzóteret, parkot, virágágyást, ha a lámpákat, a szobrokat szögessdróttal védnék a vandalizmustól. Am azzal a kulccsal, dróttal a közösség magamagát rekesztené ki a játékból, a felüldülésből, emlékezésből — a fényből. Hasznosabb lenne magából kivetni azokat, akik milliók értékeket tesznek tönkre felelőtlen-ségből, vandalizmusból.

Egy múlt századi lexikon így magyarázza az utóbbi szót: „így nevezeték a vandálok vad dühe, mely a művészet örök munkáit elrombolta, s melynek nyomában pusztulás és vész járt”. Történeti fejtegetéséből kitűnik, hogy 104 éves uralom után döntötték meg a rómaiak a vandál birodalmat, másfél évezrede. Úgy tűnik, egészen mégsem sikerült nekik: a leszármazottak — hűen őseikhez — most is hadat viselnek értékeink ellen. V. M.